

Predgovor

Potpore ljudskim pravima i demokraciji: Izvještaj SAD-a za 2004 i 2005

U izdanju Ureda za demokraciju, Ljudska prava i rad

Prošle se godine dogodilo nešto što smatramo dramatičnom promjenom na zemljovidu svijeta. Izlazak Palestinaca, Afganistanaca i Iračana na izbore, te "narancasta revolucija" u Ukrajini, primjeri su univerzalnih težnji svih ljudi da se čuje njihov glas i da sami vladaju svojim državama.

Više od pedeset milijuna ljudi koji su živjeli pod okrutnim režimima u Afganistanu i Iraku, danas je na putu u demokraciju.

Afganistanski predsjednik Hamid Karzai vodi svoju ratom opustošenu zemlju naprijed, nakon dvadeset tri godine sukoba i nestabilnosti.

Irak je poduzeo prvobitne korake prema pridruživanju sve većoj zajednici demokratskih država u svijetu. U Iraku smo vidjeli građane koji su unatoč prijetnjama terorističkog nasilja glasovali kako bi osigurali da se i njihov glas čuje prvi put u više desetljeća. Palestinski su glasači zamijenili zastarjelo vodstvo novim koje želi mir sa susjedima, i održali su prve općinske izbore od 1976. godine.

U drugom dijelu svijeta, Ukrajinci su dokazali da neće dopustiti namještanje izbora i krađu izbornih rezultata. Krajnji su rezultat bili predsjednički izbori koji su istinski odražavali volju naroda.

Ti dramatični događaji očiti su primjer da građani zemalja u cijelom svijetu imaju zajedničku želju da žive u slobodnim društvima utemeljenim na dubokoj predanosti dostojanstvu svakog pojedinca i poštivanju ljudskih prava. Premda autoritativni i korumpirani režimi mogu neko vrijeme ugnjetavati slobodu i prava pojedinaca, povijest pokazuje da je napredak prema demokraciji neizbjegjan i potiče našu potporu neotuđivog prava ljudi koji vole slobodu u cijelom svijetu.

U ovom izdanju dočarana je naša strategija promicanja demokracije i ljudskih prava u svijetu u 2004. i 2005. godini, te politika i programi kojima je cilj provedba te strategije. Kroz programe učenja demokracije i vladavine osigurava se tehnička pomoć i potpora jačanju sposobnosti vladavine i razvoju demokratskih država i institucija koje odgovaraju na potrebe građana i odgovorno služe građanima. Predsjednik je nedavno, u svom drugom inauguracijskom govoru i u govoru o stanju nacije, iznio politiku podupiranja demokratskih pokreta u svakoj zemlji i kulturi, s krajnjim ciljem okončanja tiranije u našem svijetu.

Uvidjeli smo da svaka zemlja ima jedinstvenu povijest i tradiciju koje će oblikovati njezinu potragu za slobodom. Međutim, kakav god bio put ili tempo, Sjedinjene su Države spremne stajati uz one koji žele slobodu za sebe i svoje sugrađane.

Obrana ljudskih prava univerzalna je odgovornost. Svi mi moramo biti branitelji ljudskih prava. Iskoristila bih ovu priliku da pozdravim sve one koji se bore za osobnu slobodu, ma gdje se nalazili. Svatko od vas ima važnu ulogu u izgradnji svijeta koji poštuje dostojanstvo i jednakosti i neotuđiva prava svih ljudi. Vaš posao sve nas nadahnjuje.

Američka strategija ljudskih prava i demokracije

Potpore ljudskim pravima i demokraciji: Izvještaj SAD-a za 2004. i 2005.

U izdanju Ureda za demokraciju, Ljudska prava i rad

Sjedinjene su Države, pod vodstvom predsjednika Busha i Kongresa, promicanje slobode učinile temeljem svoje međunarodne politike. Predsjednikova vizija svijeta u kojem vlada sloboda bila je jasno izražena tijekom cijelog njegovog mandata, ali nikad tako živopisno kao u njegovom nedavnom inauguracijskom govoru i govoru o stanju nacije. Ta ista vizija odražava se u zakonodavstvu o međunarodnim odnosima, koje nam daje nužna sredstva da tu viziju pretvorimo u stvarnost.

Sloboda i ljudsko dostojanstvo nerazdvojni su. Iz toga proizlazi da je naša politika usmjerena na proširenje slobode. Naša politika poticanja demokracije i ljudskih prava potječe od američkih idea i naših nacionalnih interesa. Tu politiku provodimo zato što je ona ispravna i zato što ona rješava straha, mržnje i nejednakosti koji pridonose nepravdi, terorizmu, nasilju i nestabilnosti.

Sjedinjene Američke Države posvećuju značajnu energiju i sredstva promicanju demokracije u svijetu. State Department ima vodeću ulogu u integriranju naših nastojanja u promicanju demokracije u sve vidove naše vanjske politike.

U provedbi svoje strategije ljudskih prava i demokracije, Sjedinjene Države koriste se čitavim nizom diplomatskih, informacijskih i ekonomskih sredstava s ciljem promicanja ciljeva vanjske politike. Američki dužnosnici pridobivaju vlade, multilateralne institucije, međunarodne organizacije, nevladine organizacije i pojedince u cijelom svijetu da potiču širenje ljudskih prava i prijelaz u demokraciju.

Godišnji izvještaji iz pojedinih zemalja o poštivanju ljudskih prava, Izvještaj o međunarodnim vjerskim slobodama i ovaj izvještaj, primjeri su uporabe takvih informacijskih alata. Sjedinjene Države također nude ekonomsku, financijsku i tehničku pomoć zemljama i organizacijama koje traže pomoć u rješavanju problema vezanih uz ljudska prava ili demokraciju, uključujući bilateralne i multilateralne programe, kao i međunarodne financijske institucije poput Svjetske banke i Međunarodnog monetarnog fonda.

Programi demokracije i vladavine pružaju tehničku pomoć i potporu u jačanju kapaciteta i razvoju demokratskih država i institucija koje odgovaraju na potrebe građana i odgovorno služe građanima. Ti su programi organizirani oko središnjih ideja koje se smatraju ključnim temeljima demokracije. Programi demokracije promiču vladavinu zakona i ljudskih prava, transparentne i poštene izbore uz konkurentni politički proces, otvorenu i slobodnu medijsku okolinu, snažnije civilno društvo, veće sudjelovanje građana u vlasti i strukture vlasti koje su učinkovite i odgovorne.

Vladama koje su pokazale volju za reformom, Sjedinjene Države nude financijsku, tehničku i

političku pomoć u radu. Vladama koji nemaju želju za reformom, kao dugotrajni stup svoje vanjske politike, Sjedinjene Države mogu uskratiti potporu ili ukinuti pomoć kad neka zemlja ne poduzima dovoljno truda da postigne napredak u poštivanju ljudskih prava. U oba slučaja Sjedinjene će Države raditi s onima u društvu, i pružiti im pomoć, koji miroljubivo rade na demokratskim procesima.

Odabir trenutka i odgovarajućih alata prilagođen je pojedinoj situaciji. Odabiremo alat ili kombinaciju alata za koje smatramo da će najbolje promicati ciljeve predsjednikove vanjske politike. Popis značajnog zakonodavstva na ovu temu može se naći na adresi:
<http://www.state.gov/g/drl/rls/42314.htm>.

Naša borba za ljudska prava nastavit će se dok god režimi narušavaju slobodu svojih građana i dok građani ne budu mogli izgraditi snažne, demokratske institucije po vlastitoj volji, koje su sposobne zaštитiti te slobode u budućnosti. Premda je to velik izazov, mi ćemo uvijek podržavati načela i praksu demokracije. Radeći zajednički kao Amerikanci, te s našim priateljima i saveznicima u zajednici demokratskih država, možemo popločiti put u slobodu za sve ljude na kugli zemaljskoj.

Namjena i zahvale

Potpore ljudskim pravima i demokraciji: Izvještaj SAD-a za 2004 i 2005

U izdanju Ureda za demokraciju, Ljudska prava i rad

State Department predaje ovaj izvještaj Kongresu u skladu sa Zakonom o autorizaciji međunarodnih odnosa iz fiskalne godine 2003, koji od State Departmenta zahtijeva da podnese izvještaj o radnjama koje je američka vlada poduzela kako bi potaknula poštivanje ljudskih prava. Ovaj treći godišnji izvještaj nadopunjuje Izvještaje iz pojedinih zemalja o poštivanju ljudskih prava za 2004. godinu, i poduzima sljedeći korak, osim što iznosi slučajevе kršenja, objavljuje radnje i programe kojima su se Sjedinjene Države koristile da stanu na kraj tim kršenjima.

Za razliku od izvještaja o poštivanju ljudskih prava u 196 zemalja Potpora ljudskim pravima i demokraciji: Izvještaj SAD-a za 2004 i 2005 naglašava američka nastojanja u promicanju ljudskih prava i demokracije u samo 98 zemalja i subjekata, onih gdje postoji najviše kršenja ljudskih prava. Opaske o Hong Kongu, Makaou i Tibetu ubaćene su u izvještaj iz Kine, a Zapadna Sahara spomenuta je u izvještaju za Maroko. Kako bi ovaj izvještaj bio u skladu s kriterijima u zakonodavstvu, u izvještaj su također uključeni brojni dodaci: Bahrain, Maldivi i Srbija, ali neke su zemlje i izbrisane: Belize, Komori, Džibuti, Fidži, Lesoto i Niger.

Potpore ljudskim pravima i demokraciji: Izvještaj SAD-a za 2004 i 2005 odražava predani trud stotina zaposlenika State Departmenta, Američke agencije za međunarodni razvoj (USAID) i ostalih zaposlenika američke vlade, kao i zaposlenika brojnih nevladinih organizacija. Američka su veleposlanstva i konzulati pripremili prvobitne nacrte izvještaja. Nakon što su nacrti bili završeni, tekstovi su poslati u Washington na pomni pregled u Ured za demokraciju, ljudska prava i rad, koji ih je pregledao u suradnji s Uredom za javne poslove i ostalim uredima State Departmenta te ostalim ministarstvima i agencijama. Dok su radili na analizi i uređivanju izvještaja, dužnosnici State Departmenta i sami su stjecali saznanja o programima i

aktivnostima američke vlade.

Potpore ljudskim pravima i demokraciji: Izvještaj SAD-a za 2004 i 2005 koristit će se kao sredstvo za oblikovanje politike, provođenje diplomacije, te raspodjelu pomoći, obuke i ostalih sredstava. Također će služiti kao osnova za suradnju američke vlade s privatnim skupinama u promicanju poštivanja međunarodno priznatih ljudskih prava i demokracije.

Na izvještaju su u uredništvu i produkciji unutar Ureda za demokraciju, ljudska prava i rad radile sljedeće osobe: viši savjetnici uredništva - veleposlanik Michael G. Kozak, Gretchen Birkle, Michael Butler, David M. Denehy, Gene Bigler i Elizabeth Dugan; viša producentica i viša urednica- Sally Buikema; viši urednik - Oscar de Soto; zamjenik višeg urednika - Kent Brokenshire; urednik i producent - Patrick Harvey; grafička dizajnerica - Regina Cross; urednici - Charmaine Coleman, Stuart Crampton, Kara Cumberland, Jeannette Davis, Molly Davis, Patricia A. Davis, Pamela Erickson, Carol G. Finerty, Calli Fuller, Saba Ghori, Karen Gilbride, Vanessa Golding, Sondra Govatski, Donna Ifill, Ann Marie Jackson, Yvonne Jackson, Eunice Johnson, Kari Johnstone, Christina Jun, Lisa Kaplan, Jennifer King, Catherine Kuchta-Helbling, Jeff Le, Ramiro Martinez, Catherine Newling, Michael Orona, Susan O'Sullivan, Sarah Fox Ozkan, Dhyna Parker, Jennifer Pekkinen, Katitia Pitts, Wendy B. Silverman, Rana Siu, Diedra Spencer, Vonzella Taylor, Julie Turner, Lynda Walker-Johnson, i Danika Walters; Janice Clark, Savjetnica za odnose s javnošću; osoba iz USAID-a zadužena za odabir fotografija - Patricia Adams; i web urednica - Monica Roll; multimedijске usluge - William Palmer; stažisti - Monica Davis, Liam Fitzsimmons i Claudia Mercado.

Europa i Euroazija

Potpore ljudskim pravima i demokraciji: Izvještaj SAD-a za 2004 i 2005

"Ovo je pobeda ukrajinskog naroda, ukrajinske nacije. Četrnaest smo godina bili neovisni, danas smo postali slobodni. Danas je u Ukrajini počela nova politička godina. Ovo je početak nove epohe, početak nove velike demokracije".

--Viktor Juščenko

Diplomacijom i ciljanom pomoći, Sjedinjene su Države u 2004. godini pokazale svoju predanost promicanju demokratskih reformi i poštovanja ljudskih prava u Evropi i Euroaziji. Sjedinjene su Države potaknule dijalog između vlada, neovisnih i opozicijskih političkih stranaka i civilnog društva, te pružile nestranačku pomoći u izgradnji kapaciteta, kako bi se stvorila okolina koja pogoduje razvoju demokratskih institucija. U skladu s predsjednikovom politikom pomaganja drugima da postignu svoju slobodu, američka strategija u regiji temeljila se na prepoznavanju inicijativa lokalne reforme i na pružanju pomoći.

Programi Sjedinjenih Američkih Država za poticanje izbora koji zadovoljavaju međunarodne standarde oslanjali su se na lokalne inicijative za obrazovanje birača, povećanje broja glasača i nadgledanje izbornog procesa. Ti su programi udarili temelje transparentnim i vjerodostojnim izborima, osiguranjem nestranačke tehničke pomoći u izbornom procesu. Sjedinjene su Države također promicale izradu izbornih zakona i mogućnost otkrivanja izborne prijevare. Jačanje

demokratskih institucija, uključujući zakonodavstvo, sudove i općinska poglavarstva, zauzimalo je središnje mjesto u američkoj strategiji. Sjedinjene su se Države zalagale za transparentnost vlasti i podupirale nastojanja u borbi protiv korupcije. Kad su predsjednički izbori u Ukrajini bili narušeni prijevarom i zlouporabom, stotine tisuća ljudi mirno je demonstriralo na ulicama. I dok je "narančasta revolucija" u Ukrajini bila pozitivan događaj, nekoliko vlada u toj regiji nastavilo je ignorirati svoje obveze poštivanja međunarodnih normi demokracije i ljudskih prava.

Razvoj civilnog društva u nekim je zemljama napravio velike korake, premda su vlade u središnjoj Aziji i Bjelorusiji sve više ograničavale aktivnosti međunarodnih i lokalnih nevladinih organizacija.

Sjedinjene su Države pozvalе на ukidanje nepoštenih zakona i propisa kojima se ograničava sloboda nevladinih organizacija, te su više puta vladama domaćinima skrenule pozornost na postupanje prema nevladnim organizacijama. Donošenje Zakona o demokraciji u Bjelorusiji, od strane američkog Kongresa, kojim se bjeloruska vlada poziva da smjesta prekine s ustrajnim napadima na demokraciju i ludska prava, a poziva se i na nastavak američke pomoći lokalnim braniteljima slobode, pokazala je koliko je Sjedinjenim Državama doista stalo do slobode u Bjelorusiji. U cijeloj je regiji američka potpora lokalnim organizacijama potaknula građansko vodstvo i sudjelovanje građana. Posvećujući posebnu pozornost radu s mladima, američki su programi sljedećem naraštaju voda osigurali važan alat za promicanje demokracije i ljudskih prava kod kuće.

Poticanje neovisnih medija i slobodnog pristupa informacijama bili su prioriteti američke politike u cijeloj regiji. Sjedinjene su se Države zalagale za ukidanje manjkavih zakona ili ograničavajućih propisa koji koče neovisne medije. Sjedinjene su države angažirale predstavnike neovisnih medija, podupirale novinare koji su željeli pisati istinu i profesionalce s velikim potencijalom uputili u najbolju modernu praksu. Usmjerivši se na obuku, pomoć u produkciji, donacije u opremi i upravljanje medijima, američka je potpora pomogla da se poboljša kvaliteta i objektivnost izvještavanja i praksa medijskog poslovanja. Jedan od prioriteta bio je i olakšavanje pristupa Internetu i neslužbenim izvorima informacija u nekoliko društava gdje većinu medija nadzire država.

U zemljama gdje i dalje dolazi do kršenja ljudskih prava, američka je politika naglašavala važnost usklađivanja zakonodavstva i prakse s međunarodnim standardima i važnost osiguranja poštovanja vladavine zakona i ljudskih prava. Borba protiv mučenja i dalje je glavna zadaća. Sjedinjene Države radile su s obiteljima žrtava, lokalnim aktivistima za ludska prava i odvjetnikom, te međunarodnim nevladnim organizacijama, na istraživanju optužbi za mučenje, te su viskom dužnosnicima vlade domaćina skrenuli pozornost na te optužbe. Uzbekistan je poduzeo zamjetne korake u borbi protiv mučenja, a američka potpora nastojanjima da se istraže sumnjive smrti u pritvoru poduprle su načelo odgovornosti. Sjedinjene su države pozvalе Rusiju da preispita odgovornost za kršenje ljudskih prava u Čečeniji. U suradnji s Europskom unijom, Sjedinjene Države nametnule su ograničenje putovanja bjeloruskim dužnosnicima odgovornim za kršenje ljudskih prava.

U ovoj vjerski šarolikoj regiji, Sjedinjene su Države nadgledale i zalagale se za vjerske slobode, te su naglašavale važnost tolerancije kao ključnog preuvjeta za sigurnost i stabilnost. Američki su programi podupirali međuvjerske dijaloge i izradu programa koji će

poticati vjersku toleranciju. Programi s međunarodnim posjetiteljima pokazali su lokalnim vođama raznolikosti vjerske prakse u Sjedinjenim Državama.

Potpore zakonodavstvu i javnom obrazovanju bila je veoma važna komponenta američke strategije borbe protiv trgovine ljudima u toj regiji. Amerika je pomogla u obuci policajaca, dužnosnika u useljeničkim i konzularnim uredima i tužitelja, kako bi se spriječila trgovina ljudima i ojačala sposobnost progona krijumčara ljudima. Regionalni projekti također su bili važni u rješavanju problema trgovine ljudima. Sjedinjene su Države podupirale obuku i aktivnosti moldavskih zakonodavnih agencija preko granice. U Ukrajini je Amerika financirala pomoć žrtvama trgovine ljudima i vruće telefone na kojima su žrtve mogle dobiti informacije.